

Miljö- och byggnämnden

På grund av personuppgiftsplagen (PUL) är vissa personuppgifter borttagna (kryssade) i de ärenden som handlar om myndighetsutövning.

Mob § 111

2015/1266

Svar på remissen om fördjupad beskrivning av Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka kulturmiljö av riksintresse, ärende 436-3245-15

Beslut

Miljö- och byggnämnden föreslår kommunstyrelsen att lämna följande synpunkter till Länsstyrelsen i Kronobergs län:

Ljungby kommun anser att de fördjupade beskrivningarna är av stort värde som kunskapsunderlag vid rådgivning och tillståndsgivning.

I de fördjupade beskrivningarna anges att nuvarande riksintressebeskrivning inte belyser fornlämningsmiljön i sitt regionala sammanhang. Därför föreslår länsstyrelsen att det ska lyftas fram att miljöerna är en del i Lagadalens järnåldersbygd, där karaktäristiska högggravfält följer och riktar sig mot kommunikationsstråken.

I rapporterna anges två alternativ till hur det regionala perspektivet ska lyftas – antingen genom att det görs ett större omtag för hela Lagadalen söder om Vidöstern (möjligen även i Markaryds kommun) eller genom att nuvarande riksintressebeskrivningar revideras enligt textförslagen i de fördjupade beskrivningarna.

Ett omtag på hela Lagadalen skulle vara positivt för att lyfta det regionala perspektivet. På så sätt skulle det förtydligas att Lagadalen är ett område med lång gemensam historia och likartade fysiska uttryck. Det skulle dock vara tidskrävande med undersökningar och analys av ett så stort område, och med två involverade kommuner skulle processen kompliceras ytterligare. De föreslagna revideringarna av riksintressebeskrivningarna är resultatet av ett gediget arbete och innefattar flera viktiga ändringar. För att införandet av dessa ändringar inte ska dra ut på tiden bör därför enligt Ljungby kommun i ett första steg föreslagna revideringar göras av de befintliga riksintressena. Ljungby kommun ser gärna att det i ett andra steg görs ett omtag för hela Lagadalen, men då är det viktigt att arbetsformerna och det tänkta slutresultatet diskuteras först. Det är då av stor betydelse hur en eventuell utbyggnad av höghastighetsbana samt tillhörande satsningar på infrastruktur och tätortsexpansion skulle kunna samordnas med ett utökat riksintresseområde.

Miljö- och byggnämnden

På grund av personuppgiftsplagen (PUL) är vissa personuppgifter borttagna (kryssade) i de ärenden som handlar om myndighetsutövning.

De fördjupade beskrivningarna behandlar två riksintresseområden som har mycket gemensamt, men ändå skiljer sig beskrivning av fysiskt uttryck och riktlinjer åt mellan dem.

En samordning av upplägg och innehåll bör göras för att förtydliga och förenkla användningen av riksintressebeskrivningarna. Exempel på skillnader mellan rapporterna finns nedan i de synpunkter som specifikt rör Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka.

För båda riksintressena nämns att fortsatt fornvård är grundläggande för att miljöerna ska vara syn- och upplevelsebara. Det skulle här behövas ett förtydligande om vad som ingår i begreppet fornvård, främst vad gäller vikten av upprätthållande av det öppna landskapet och betydelsen av ett fortsatt jordbruk.

Informationsskyltarna vid fornlämningsområdena bör ses över. En samordning behöver ske bland annat vad gäller innehåll, utformning och placering. Det är viktigt att texten är tillgänglig och lättförståelig för alla besökare. I ett längre perspektiv om och när en utredning görs för hela Lagadalen bör informationen i skyltarna ha liknande karaktär.

Specifika synpunkter för Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka

Föreslagna ändringar i riksintressebeskrivningen är i huvudsak bra formulerade och ger en tydligare beskrivning av de regionala och rumsliga sambanden för området. Dock kan en del förtydliganden göras av text och upplägg för att förenkla användning och läsning av beskrivningen.

Som fysiska uttryck i landskapet nämns för Hallsjö att det intilliggande odlingslandskapet visar hur järnåldersbebyggelsen framförallt koncentrerade sig till bördiga odlingsmarker. Riksintresset omfattar inte bebyggelsens utformning eller odlingsmarkens karaktär, då de framförallt är uttryck för en utveckling under 1800-1900-tal, men väl odlingsmarkens utbredning. För Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka finns samma långa kontinuitet i brukandet av landskapet, vilket borde förtydligas i beskrivningen av fysiska uttryck. Det borde även framgå om odlingsmarkens utbredning också här ingår i riksintresset, medan bebyggelsens utformning och odlingsmarkens karaktär inte gör det.

I riktlinjerna för Hallsjö anges att ”den utpräglade jordbruksbygden tillhör ett av riksintressets värden. Överföring av odlingsmark till skogsmark, samlad villabebyggelse eller liknande åtgärder som ändrar miljöns karaktär av odlingsbygd kan, beroende på omfattning och lokalisering, medföra påtaglig skada.” Med hänsyn till betydelsen av odlingsmarkens utbredning och långa kontinuitet bör denna riktlinje gälla även för Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka.

Miljö- och byggnämnden

På grund av personuppgiftsplagen (PUL) är vissa personuppgifter borttagna (kryssade) i de ärenden som handlar om myndighetsutövning.

För båda riksintressena nämns betydelsen av de visuella sambanden mellan väg, bebyggelse och gravar.

Trots det är det endast i riktlinjerna för Hallsjö som det anges att ”bebyggelse eller andra anläggningar som stör de visuella sambanden mellan vägen och fornlämningsmiljöerna kan medföra påtaglig skada.”

Med tanke på den likhet som finns mellan områdena i det här fallet bör denna riktlinje gälla även för Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka.

Ett avsnitt med bedömning av lämplig skyddsform/lagrum för att hantera riksintresset finns med i beskrivningen av Hallsjö. Ett sådant avsnitt borde även finnas för Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka.

I den fördjupade beskrivningen av Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka finns en kartbild som visar var byarna och gravfälten ligger. Läsningen av rapporten skulle förenklas om det fanns en karta som lika tydligt visar var övriga omnämnda viktiga platser som Kitekulle, skeppssättningen och runstenen ligger. Vidare skulle förståelsen av hur utflyttningen av byn har gått till förenklas av en tydligare hänvisning till kartmatrisen med skiftesreformernas påverkan på bebyggelsestrukturen.

I rapporten nämns att det inte är klart om riksintresseområdet kan påverkas av den planerade ombyggnaden av E4:an till motorväg. E4 ligger dock på relativt stort avstånd från riksintresseområdet och kommer att behålla sitt läge även framöver. Enligt Trafikverkets samrådsversion av vägplanen för E4 Ljungby–Toftanäs från våren 2015 kommer breddningen av vägen på den aktuella sträckan att ske västerut. Riksintresset bedöms därför inte påverkas direkt av ombyggnaden av E4:an.

I texten beskrivs att bebyggelsen består av en blandning av 1800- och 1900-talshus. Dock anges inte om det finns specifika byggnader av kulturhistoriskt värde i området. Riksintressebeskrivningen skulle behöva kompletteras med ett ställningstagande om det finns värdefull bebyggelse eller inte i området och vari det värdet i så fall består. Detta skulle vara till stöd till exempel vid bygglovärenden som rör ombyggnad eller tillbyggnad. Värdefulla byggnader skulle vid behov också kunna skyddas med hjälp av områdesbestämmelser.

Ett potentiellt problem skulle även kunna vara att det finns äldre värdefull bebyggelse som inte vårdas och därmed riskerar att förlora sitt kulturhistoriska värde. Behovet av bevarande och upprustning av sådana ovårdade byggnader har kommunen svårt att hantera.

Miljö- och byggnämnden

På grund av personuppgiftsplagen (PUL) är vissa personuppgifter borttagna (kryssade) i de ärenden som handlar om myndighetsutövning.

Riksintresseområdet sträcker sig alldeles intill bostadsbebyggelsen i den sydöstra delen av samhället Lagan. Med tanke på närheten till centrala Lagan är detta ett område som skulle kunna vara intressant för bostadsbebyggelse vid en eventuell utbyggnad av samhället. En sådan utbyggnad skulle i så fall ske med stor hänsyn till befintliga fornlämningar.

Delvis överlappande med riksintresseområdet finns vattenskyddsområdet för Ljungby-Lagans vattentäkt. Det utgörs av en grundvattenförekomst som omfattar en del av Ljungbyåsen mellan Ljungby och Lagan. Riksettan och fornlämningarna är också främst orienterade längs med åsen. Det kan därför finnas en potentiell konflikt mellan dessa olika intressen.

Sammanfattning av ärendet

Ljungby kommun har tagit del av remissen över den fördjupade beskrivningen av riksintresset för kulturmiljön för Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka.

Länsstyrelsen i Kronobergs län arbetar, sedan 2008, med att förbättra informationen kring länets kulturmiljöer av riksintresse. Flera intervjuundersökningar har genomförts med länets kommuner angående hanteringen av dessa områden. Undersökningarna visar att kommunerna generellt upplever svårigheter i samband med planering inom kulturmiljöer av riksintresse. Man efterfrågar därför ett förtydligande av riksintressets motivering, värdekärnor och avgränsning. Genom intervjuundersökningar upprättades även en prioriteringslista för behov av fördjupningar.

För Ljungby kommuns del har länsstyrelsen hunnit med två fördjupningar sedan 2008 – riksintressena i Hamneda och Hörda-Klövaryd. Riksintresseområdena för Hallsjö och Trotteslöv-Össlöv-Fallnaveka har prioriterats före övriga riksintressen bland annat på grund av E4:ans utbyggnad.

Yttrandet behandlar båda riksintresseområdena Össlöv-Trotteslöv-Fallnaveka samt Hallsjö. Stycket nedan är uppdelat i synpunkter som är gemensamma för båda riksintresseområdena samt synpunkter som enbart gäller för det enskilda riksintresset.

Skickas till

Kommunsstyrelsen